

Vredništvo:

na Travniku št. 277. l. nadst. (eno skrbni tudi za razpošiljanje lista).

Prejemajo se za plačilo vsakorina ostanila tudi v neslovenskem jeziku.

Plača se za vsako natisno vrsto 5 sold., če se ostanilo samo enkrat, natisno, če dvakrat, 8 sold., če trikrat, 10 s. v. a. — Pavšč tega še vsak krat 50 s. za štampelj.

UPREDENIK

za domačo, slovenske in občne potrebe.

V Gorici, v petek 11. septembra 1868.

Izšla vsak petek.

Volja po prvi peditijski na celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrt leta 50 s. Kdor sam po-uje po-uje, plača na celo leto samo 2 g. 50 s., za 1/2 l. 1 g. 50 s., za četrt l. 70 s. Naročila plačajo in reklamacije naj se peditijsko vredništvo.

Posredni listi se prodajajo v Gorici v tiskarstvu S. Šehar-jovi na Travniku po 5 soldov.

Deželni zbori.

Goriški.

4. seja 3. sept. ob 5. u. popoldne. Pričujoči razun prč. nadškofa vsi poslanci. — Poslanca De Pretis in Rozman storita slovesno obljubo, nni v italijanskem, ta v slovenskem jeziku.

Gosp. ces. komisar položi na predsedništvono mi- zo načrt postave zastran šolskega nadgledstva.

Dež. glavar naznani dodatek k prošnji raznih ob- čin za prenaradbo deželne postave od 3. novembra 1863 zastran povračanja bolnišničnih stroškov. Izročena je prošnja finančnemu odboru.

Na dnevnem redu je bil narpopred predlog posl. Deperis-a zastran združenja dveh ali več občin v eno samo županijo, glasi se tako-le:

§ 1. Tiste občine, ktere samo za--se nimajo po- trebnih moči, da bi mogle izpolnovati dolžnosti ni svojega (lastnega) ni izročena področja se smejo z doželno postavo združiti v eno samo županijo.

Premoženje posampnih združenih občin pa in oskr- bovanje tega premoženja in vživanje dotičnih donoskov (obresti) se ne bo smelo združiti in zmočati, do občine same ne bodo hotele.

§ 2. Zadnji odstavek § 2. občinskega reda od 7. aprila 1864, valed kterega ni pripuščno občin združiti, ako same nečejo, ni več veljaven.

Dr. Deperis nasvetuje, naj bi se izročil ta njegov nasvet posebnemu odseku 7 poslancev v naprejšnji pro- tres. — Poslanec dr. Tonkli nasvetuje, da bi se izročil cestnemu odseku, kteri je svojo prvo nalogo (ceste) že rešil. Deperisov nasvet podpira Winkler, Tonkli-ov Dottori. Sprejet je Deperis-ov nasvet. V odsek so izvo- ljeni: Černo, Deperis, Dottori, Gorjup, Pajer, Pagliaruz zi, Winkler.

Podlistek.

Zvezdar.

(Post.-ab-).
(Dalje.)

VI.

„Z eno besedo, Julija, ti boš moja ženica... Bo- va bogata, dobro živela, in --kjer se nama bude ljubilo.“

„Ne zapustim rojstnega mesta“, pravi resno dekle.

„To je, ti zametujes, kar ti jaz ponujam; Julija, dobro pomisli. Jaz ne zahtevam zaljubljene deklice. Ta bi bila neumnost! Nisem več tak, da bi mladi glavo zmečal. To dobro spoznavam. Pa čim večji je plamen, tem hitreje pogori. Kdor se oženi iz ljubezni in brez denara, zaara se tugi in žalosti!“

„Moja misel je druga“, pravi Julija, in se po strani smeje.

„Govoriš, kakor jo misli vsako deklo. Jaz sku- šeni mož si mislim ženitvanje kakor kupčijo, in zato- rej more v tej reči pamet, ne pa nagnenje soditi. Ko prilezejo lakot, skerb, žalost po enem kraju do zakon- skih ljudi, se po družim strast koj izmuzne in spuhti.“

„Oženite se vi z vašo pametjo, jaz se hočem s srcem, ali pa ne... in vi niste mož po mojem srcu... jaz črtim tak zakon, ki se sklone, kakor da bi bil kupčija.“

Dekle se je komaj smeha zdržavalo. V tem hi- pu trka nekdo na duri.

„Julija, hiti odpret, pa pripelje gospoda, ki je bil imoaitno oblečen in je imel meč zapasau“

„Gospod! vi ste v Bruselju!“ pravi skladan- cepekar ves za čuden; in se mu ponižno na proti dvig- ne. Juliji migne, da naj zapusti sobo.

Drugič je bil na rodu predlog Černo-tov zastran zemljiščnih bukov. Černo podpira z razlogi svoj nasvet, dokuzovaje njoga potrebnost. Nasvet sam je tak-le:

§ 1. Zemljiščne in tabularijske knjige goriške doželo so imajo prenaraditi.

§ 2. V ta namien se odbere poseben odbor 5 po- slancev, kteremu budi naročeno, da izdela in predloži doželnomu zboru kakor hitro bo mogoče načrt postave zastran te zadeve.

Cesarski komisar opomni zbor, da valed postave od 21. dec. 1867 spada v področje doželnega zbora an- mo notranja vredba zemljiščnih bukov.

Černo-tov predlog zastran Voljenja odsoka je polje valjen. Izvoljeni so: Gorjup, Winkler, Vistihi, Candussi Tonkli.

Tretjič sporoča posl. Candussi v imenu finančn. odsoka o računih zalogov gospinškoga in stipendijskega bar. Codolli-ovega za l. 1866 in 67; vse potrjeno ka- kor nasvetovano.

Poslanci dr. Deperis, dr. Pajer in vit. Ritter spro- zijo nujno interpellacija ter vprašajo g. ces. komisar- ja, ali vlada o tem kaj ve, da bi bila družba za želez- nico Rudolfovo, domentvši se z vlado italijansko, prov- zela izdelanje potabeljske železnice, in ali je (naha vla- da) dala k temu svoje privoljenje, dastavno ji ni mo- goče bilo vprašati za dovoljenje državnega zbora?

Ces. komisar je obečal, da odgovori v prihodnji seji. Na to sporoča (četrtič) poročevalec cestnega odsoka o postavi zadovajoči razvrtitev in vzdrževanje cesarskih cest. Načrt postave je tale:

1. Izrekajo se za skladovne ceste to-le:
1. Cesta iz Gorice na Rihenberg—Kobdilj; 2. od cesarske blizo Vrtočina v Zalovšče do Štugojev; 3. Križ—Šmarje—Štanjel—Komen; 4. od meje ipavske pri Trevižanib v Kobdilj do meje tržaške proti Opčini;

„Pred eno uro sem prišel. Nihče me ne pozna. Ali me razumete?“ Se tujec, pa pazljivo okoli sebe gleda. „Zapabnite duri, da nas ne bo nihče motil. Tu- kaj me ne sme nihče spoznati.“

Skladancepekar zapre duri, tujec pa na Julijin stol sede. Zdejci se začne ta-le pogovor:

„Ali smem ponižno vprašati, kaj je gospoda v Bruselj pripeljalo.“

„Imajo veliko skrb v..... poslali so me, naj vam pomagam v tej važni reči.“

„Bolje bi bilo rečeno, naj bi Vi na me gledali, odvrne skladancepekar.“

Tujec migne skoraj neopazljivo z očmi pa reče:

„Motite se. Imamo vas za nar boljšega pa nar zve- stejčega opravilnika. — Pa kako je, kaj z isto rečjo?“

„Ves Bruselj govori, da Asturijiski princ je zbolel za kozami“, odgovori skladancepekar. Obličje ostanemu mrzlo, trdo, kakor iz kamna sekano, pa oči so mu bi- le žive kakor iskra.

„Vi hočete reči, da“... de tujec pa se boji, v- se izgovoriti.

„Sinoči je jedel mojih skladancev.“

Oba omolkmeta, pa gledata na tla.

Ste li gotovi, da...? vpraša tiho tujec.

„Sedmi dan odloči zastran španjske krone.“

„Kolikor zadene tega princa“, odvrne skrivni o- pravilnik.

„Če pa truplo odprejo“? vpraša tujec na dalje.

„Ne dobij sledu. Smrt, ki jo moj prašek kliče, zbrišo za sabo vsak sled... Morda bodo skrivši o mo- ru šeptali... naj... na španjski prestol se ne vede Vitelsbahec.“

5. Ajdovščina—Nabrožina; 6. Komen—Sežana; 7. Sežana—Povjer—Divaja—Škoflje; 8. Basovica—Lokva—Naklo; 9. Kobilj—Ayber—Kazlje—Štorje; 10. Komen—Veliki Dol na Prosek; 11. Dol (Valone)—Devin; 12. Podgora—Bračun; 13. Pevma—Kviško—Dobra—Medana—Karmun; 14. Dobra—Jenkovo; 15. Bračun—Dolenja; 16. Gonjač—Vrhovlje—Plave, na desnem bregu Soče; (17—25 so ceste v Lahih, ktere naših slovenskih braycev ne zanimajo); 26. Solkan—Čepovan; 27. Podselo—Kozarsko—Sv. Lucija—Planina; 28. od ces. ceste pri Volčah skoz Tomu in Grabovo na Podbrdo; 29. od sv. Lucije na Tomu in Ladro do mosta čez Sočo pri Kobaridu; 30. Robič—Log.

II. Vse druge ceste v naši deželi bodo občinske ceste.

III. Občine, ki imajo skladati za skladovno ceste so razdeljene na te-le cestne okraje (regioni): Vse katastralne občine sedanjega sodnijskega (poprejšnjega političkega) okraja ajdovskega bodo spadale k ajdovskemu cestnemu okraju; k cestn. okraju kanalskemu vse katastr. občine sed. sodnijskega okraja kanalskega; k okraju cirkljanskemu vse k. občine okraja cirkljanskega; tako k bovškemu vse bovško; k komenskememu vse komenske, sežanske vse sežanske; k karminskemu okraju občine Biljana, Bračun, Kapriva, Karmun, Dolenja, St. Lovrenc, Ločnik, Medana, Medoa, Morar; k monfalkonskememu (tržiškemu) spadajo občine St. Kancijan, Dohor-dob, Devin, Foljan, Tržič, Opačjeselo, St. Peter (laški), Ronko, Turjak. K tominskemu okraju občine Berginj, Dro-žnica, Grabovo, Idersko, Kobarid, Kreda, Libušina, Lavek, Ponkvo, Prapetno, Sedlo, Sv. Lucija, Tomu, Volče; k okraju goriskemu občine v okolici: St. Andrež, Čepovan, Dornberg, Gargar, Miroš, Povma, Kviško, Ron-če, Solkan, St. Peter, St. Ferjan; Sovodnje, Sempas, Trnovo, Vrtojba; k okraju mesta Gorice Gorica z ob-mestjem. *)

Člen VII. Podpora za delanje in vzdrževanje skla-davnih cest, ki se ima dajati iz deželne zaloge, ne bode smela nikdar preseči tretjine celega dotičnega stroška, in se bode smela dovoliti samo tistim okrajem, kateri donesajo v ta namen nar manj 12% priklada po-vrh navadnih rabot.

VIII. Za vsako podporo je treba posebnega skle-pa deželne zboru.

IX. V silii dovoli podpora dež. odboro, toda da mora to dovolitev d. zbor. pozneje odobriti; če ne, velja dana podpora le za posojilo.

X. Kakor hitro se sestavijo cestni odbori, izročé se jim sedanji cestni zalogi.

*) Člene IV. V. VI. glej spodaj med obravnavo.

Vr.

„In Habsburško žezlo se mora skrajšati,“ do-stavi tujec „španjski prestol mora se nasloniti na mla-diko iz druge rodbine, če ravno bi se imela vneti voj-ska, v katero bo pol sveta zapletenega... In temu načrtu bi se postavljaj šestletni tujci deček?“

Tujec omolkne. Zdaj jame skrivni opravilnik:

„Naj se navduši, kdor hoče, za slavo kaké vla-darske rodbine. Jaz delam za gutovo plačilo.“

Tujec opravilnika po strani pogleda, pa ta vlovi njegov pogled pa prav na dalje.

„Gospod, navdušite se vi za bliščobo bourbon-ske lilič. Imate prav. Pri njej vam klijeje plače, vi-teška posestva, časti brez konca in kraja... Ali jaz...“

„Vam ni li zagotavljenih en milijon španjskih tolarjev? Ali ni to nič?“ pravi tujec. „Bilo bi nekaj, ako bi jaz imel denar v rokah, ali pa v Amsterdamski banki.“

„Princ, nar večji zadržek, umrje, pa vi vzdignete denarje pri židu Pinedu v Amsterdamu.“

Tu se gane mrzli obraz skrivnega opravilnika. Oči mu oživijo kakor iskra, ustnice se mu tresajo.

„Ali sem jo zadel? Mislite da sem tak tepec, da bom čakal do istega časa. Jaz poznam politiko, kateri služite vi in jaz kot orodje... in ravno zato...“

Tu omolkne.

„Ako vas umejem, mislite, da ne dobite plačila, ko princ umrje... In vendar morate še potrpeti... Zdaj ste že tako storili, česar smo želeli.“

XI. Tiste določbe v postavi od 29. aprila 1864, ktere se ne vjemajo s temi sedanjimi določbami ne bo-do več veljale.

XII. Ta postava zadobi moč tisti dan, ko bo raz-glašena.

Na to sledijo nasveti:

a.) Potrjen je načrt postave (v katerem so naščete vse skladovne ceste).

b.) Zbor obžaluje, da so c. k. oblasti tako počas-ne v tem, kar zadeva odpravljenje cesarske mitnice, na Dorabarski cesti (v Št. Petru).

c.) Naročeno bodi deželnemu odboru:

1.) da dá na znanje vis. ministerstvu notraujstva sklop zborov pod črko b.; in da se bo poganjal da bo, roč kmalu ročena;

2.) da ponovi v imenu zborovom, prošjo do vis. ministerstva, da prevzame ceste do ladjostajo Rosoga (pri Tržicu) na cesarski račun.

Ker se ni nihče oglasil za občno debato, se je pričelo koj nadrobno protresanje.

Po prebranem členu I. (naštovanji cest), kateri se glasi tako-le: „Izročajo se za skladovno ceste te-le: 1. Cesta iz Gorice na Rihonberg in Kobilj“ nasvetuje posl. Rozman, naj bi se sprejela med skladovno ceste tudi cesta, ktera drži iz Boveca skoz Sočo v Trento. Predlog ta podprata Pagliaruzzi in Winkler, toda ni obvoljal.

Naslednje točke prvega člena do 15. so se za-ondrugama potrjevale. K točki 16. „cesta Gonjač-Vrhovlje-Plave na desnem bregu Soče“ nasvetuje Gor-jup, da bi se izročila za skladovno ceste tudi cesta iz Čepovana v okraju kanalskem; podpira ga posl. Tonkli, Gorjupov nasvet ni dosegel večine.— Ostale točke 16—30. so vse potrjene brez ugovora.

Člen II. sprejet. — Člen III., točka 1. sprejeta. — K točki 2. tega člena, ktera se glasi tako-le. „Ob-čine, ktere imajo skladati (za ceste), so razdeljene na te-le okraje ter naj spadajo h kanalskemu cestnemu okraju vse katastralne občine sedanjega sodnijskega okraja kanalskega,“ nasvetuje Gorjup dostavek: „izvze-ti so občine v gorah na levem bregu Soče“. Ta nasvet ni obvoljal.

Naslednje točke 8—13 člena III. odsekovega predloga so sprejete brez debate.

K členu IV.: „Za vse skladovne ceste, kar jih je v enem cestnem okraju, sestavi se en sam cestni odbor, kateri se ima voliti v glavnem kraji dotičnega okraja kakor veleva 19. postave od 29. aprila 1864,“ nasvetuje posl. Winkler ta-le pristavek: „Ta odbor bo sestavljen iz 7 udov povrh oseb, ktere imajo vsled 2. odstavka istega paragrafa pravico biti v odboru.“

„Motite se, dé opravilnik posmehljivo. „Mene mislite prevariti?“

„Kaj pa dal Princ je zbolel in umrje sedmi dan, ako...“

Peklensko so se vdrle oči opravilnikove v oči tujčeve, ki obledeva.

„Ako!“ vpraša tujec;

„Ako mu ne dam jaz pomoči!“

Tujec poskoči na noge. „Sedite“, de opravilnik in obličeje mu je zopet okamenelo;

„Dajte mi še danes nakaz na žida, saj imate oblast za to. — Jaz pojdem jutro v Amsterdam; sedmi dan preteče.. španjska krona pade Vitelsbaher-ju z glave... Hočete li tako, ali ne? pa brez odloga...“

Tujec pogleda v jekleni obraz pa vidi, da se mora vdati. „Hočem“, pravi, „dajte mi pisavno orodje.“

Sede i piše; vzame velik pečatnik iz svinčane škatljice, pritiso ga na pisno in izroči vse skup skladanco, pekarju. Ta ogleduje pisno i pečat i reče poklonivši se:

„Vaš ponižni sluga“.

Tujec se dvigne ponosno, pozdravi ga z roko, i stopa molče iz sobe. Skrivni opravilnik ga sprejme do vrat z voščeno svečo v roki. Ojster veter je bril čez trg „treh devic.“ Tujec se zavije v plašč in koraka v temo.

„Ve preveč,“ mrmra gredé, „in je preveč zvit, tem slabeje za-nj“.

S temi besedami je bil skrivni opravilnik na smrt obsojen.

(Pogl. VII. prik.)

Odsakov nasvet s Winklerjevim pristavkom je obveljal.

K členoma V. in VI. je Winkler zopet nekaj navetoval. Člen V. je ta-le: „Vse občine zapopadene v dotičnem cestnem okraji so dolžne skladati po primeri vsaga izravnega davka za vzdrževanje in delanje vseh skladovnih cest tega okraja, kolikor jih je v okraju“.

Člen VI. se glasi: „Cestni odbor je pooblaščen, da sme drugači razmeriti skladanje med občine, ktere so skladati dolžne; kdor bi se imel zoper kak odborov sklep pritožiti, mora to storiti v 14 dneh, od kar je bil dotični sklep razglašen. Pritožbo je treba poslati deželnemu odboru, kteri to reč dokončno razsodi“.

K tema členoma usvetuje posl. Winkler ta-le pristavek: „Ako cestni odbor res najde, da je treba skladanje v členu V. določeno drugače razmeriti, porazdelijo se stroški za vzdrževanje in delanje cest, dokler se dotične pozvedbe in obravnava ne preiščejo, na posamezno občino tako, kakor je bilo do sedaj navadno.“

Poročev. Deperis pojasnuje in opravičuje odborova členu; pomaga mu tudi predsednik cestnega odseka (ki je postavil pretresal in deželnega odbora predlog prenarajal) Dottori. Ker se nista mogla z Winklerjem porazumeti, nasvetuje dr. Žigon, naj bi se obravnava o členov V. in VI. odložilo ter naj bi se Winklerjev pristavek izročil cestnemu odseku, da ga preudari in poznoje o njem kaj nasvetuje. — Černo podpira Žigonov nasvet, samo hoče, da bi seja za kratek čas prenehala, in da bi se med tem cestni odsekovi med sabo in z Winklerjem pomenili, in da bi se potle koj ta reč rošila in ne odlagala. O glasovanju sta padla Žigonov in Černo tov nasvet; tako tudi Winklerjev popravní predlog; sprejet je z večino glasov predlog poročevavečev (cestnega odseka). Toda postava se bodo še enkrat brala in tu pride Winklerjev nasvet zopet na vrsto. Ker je neobhodno potreben, ako se huče postava izpeljati, posvetujejo se zdaj zastran tega cestni odsekovi in Winkler.

Členi VII. VIII. IX. X. XI. in XII. in koučni nasveti so vsi brez ugovarjanja obveljali. Ker je bilo že pozno se je seja sklonila, ter ste ostali za prihodajo sejo poslednji 2 točki dnovnega redú.

5. seja je bila sinoči 10. t. m. ob 5. uri; poročati o njej ne moremo, ker se o tisti uri „Dom.“ že sklepa. — Dnevni red kaže to-le reči:

1. Vladin predlog o načrtu postave zastran šolskega nadzorništva. — 2. Drugo branje cestne postave. — 3. Poročilo finančnega odseka o preudarku Werdonberškega zaloga za l. 1866. — 4. Poročilo finančnega odseka o preudarku zaloga Codellievih štipendijev za l. 1868. — 5. Poročilo finančnega odseka o preudarku gospijskega zaloga za l. 1868. — 6. Poročilo finančnega odseka o preudarku štipendijskega zaloga. — 7. Predlog dež. odbora zastran kmetijske šole v Gorici. — 8. Predlog dež. odbora na prošnjo patrioitičnega odbora za ranjene vojake, da se potrdi ustanovno pismo in prevzame oskrbovanje dotičnega kapitala. — 9. Predlog dež. odbora na prošnjo nekterih občin da bi se razdružile od sedanjih županij. — 10. Predlog dež. odbora na prošnjo mestnega zastopstva Goriškega, da bi se vpeljal pasji davek. — 11. Predlog dež. odbora na prošnjo Št. Peterskega županstva, da bi se vpeljal pasji davek.

Kranjski.

V Ljubljanski zbornici je bila 8. seja strašno vibarna. Šlo je za potrjenje volitve postojnskega poslanca Mulej-a. Slovenska večina je volitev, spoznavši jo za nepostavno, ovrгла (z 18 glasovi zoper 12); nemška manjšina pa se je temu vpirala, in, ko jej ni obveljalo, protest podala, ktereга pa ni hotela večina sprejeti, ker zborničin red protestov ne dopušča. — V 7. seji je v imenu dež. odbora poročal dr. Bleiweis o postavi, da se uresniči ravnopravnost slovenskega jezika v šolah in uradnih. To sporočilo je izročeno šolskemu odseku v naprejšnji pretres. Poslednje „Novice“ so razglasile poročilo in načrt postave, kteri se glasi tako-le:

I. Zastran šol.

A. Zastran ljudskih šol.

§. 1. Po vsak ljudskih šolah na Kranjskem je slovenski jezik učni jezik, samo v nemških občinah na Kočevskem bodi učni jezik nemški.

§. 2. V 3. in 4. razredu glavnih šol je nemški, na glavni šoli kočevskega mesta pa slovenski jezik učni predmet.

B. Zastran šole za učiteljska pripravnike.

§. 3. V šoli za učiteljska pripravnike je učni jezik slovenski.

C. Zastran srednjih šol.

§. 4. Po gimnazijih in v realki naj se podučuje še precej zdej vsaj polovica učnih predmetov v slovenskem jeziku.

§. 5. Določba prejšnjega paragrafa (§. 4.) kolikor še ni že zdej v djani, naj se izvršuje tako, da se v bližnjem šolskem letu prvi razred, in s tem napredujoč v prihodnjih letih viši razredi po tem načinu uravajo.

D. Zastran obrtniških šol.

§. 6. V obrtniški šoli, ki je v zvezi s realko ali v oni ki se v prihodnje ustanovi, je učni jezik slovenski.

II. Zastran javnih uradov.

§. 7. Slovenski jezik naj vaim javnim gospodskem in uradom rabi tako-le:

a) Slovenske vloge naj se vselej rešujejo v slovenskem jeziku; b) razlike in obravnava s slovenski ljudmi naj se opravljajo v slovenskem jeziku; v tem jeziku naj se pišejo vsi dotični protokoli, in izdajo dotične ročitve;

c) vsi ukazi, vabilni, razglasi in naznanila slovenskim ljudem naj bodo v slovenskem jeziku.

§. 8. Določba prejšnjega paragrafa (§. 7.) naj veljajo za vse uradnje posebno za vse politično davkovske in sodnje reči v civilnem kakor v kazenskem postopu.

§. 9. Ministrom, kterih se dotiče, nalaga se izvršba te postave.

Ogled po svetu.

Avstrija.

Iz Trsta Poslanci slovenske okolice tržaike so podali v mestni zbornici ta-le protest, kteri se je v seji 2. sept. prebral:

„Z ozirom na to, da smo 18. julija t. l. na Občini zbrani poslanci in vsi župani celo okolice narodili zapisnik v slovenskem jeziku in ga takrat podali gospodu županovemu namestniku (dr. Basseliju), kteri zapisnik se pa niti ni rešil, niti ni bral, i se ni hotelo z njim pečati mestno svetovalstvo, pa tudi ne deželni zbor;

z ozirom na to, da smo podpisani poslanci v zadnji seji 25. t. m. se prepričali, da večina deželnega zbora trdovratno zahteva, naj se prenaredi ustava gledč na okolico i narodni okoličin batalijon, ter stavi nujni predlog, naj se bataljon razpusti;

z ozirom na to, da se je v program deželnega zbora vzel tudi pretres zastran prestavljenja mestnih mejnikov, zoper kar so vsi okoličani;

z ozirom na to, da so v sedanjem deželnem zboru poslanci iz okolice v velikej manjšini i da število okoličnih poslancev v nobeni primeri ni z mestnimi poslanci, i da jim zato nikoli nič ne obvelja;

z ozirom na to, da podpisani v imenu vseh okoličanov zagotavljajo, da so pri zadnjih obžalovanja vrednih dogodbah popolnoma nedolžni, da zastavljajo svojo besedo i poštenje, da nikoli nobenega meščana niso žalili okoličani;

naznanjajo podpisani mestni poslanci, da so dolžni ustreči željam, varovati interese i čast svojih volilcev, i da se zato ne morejo več vdeleževati niti v sejah deželnega zbora i mestnega svetovalstva i da protestujejo zoper vse sklepe deželnega zbora i mestnega svetovalstva, kteri bi se v okoličnih zadevah utegnili storiti vzlasti pa zoper raztegnenje mestnih mej okolici na škodo in zoper obstanek okoličnega bataljona.“ Podpisani so: Lovre Godina, Jožef Lavrenčič, Anton Žerjal, Jožef Primožič, Ivan Nabrgoj, Andrej Danel.

Ta protest je izročeno posebnemu odseku, da ga pretresa in o svojem času o njem kaj sporoči.

Potem se je začela nujna obravnava zaradi raztegnjenja mestnih mej. Vladin komisar se je o tej zadevi oglasil, da vlada v principu ni zoper to razširjenje, vendar bi se smelo zgoditi le s spremembo deželne ustave od leta 1850, sicer pa ne. — Poslanec Conti se na to strašno razjezi, mlati po prejšnjih deželnih poglavarjih, „kterim za resnico Trst nikake hvale ne more vedeti“, baronu Bachu očita, da je vladi poročal, da je 40 000 slovanskih okoličanov, v resnici pa da jih je le 20.000, i pravi, da je prav baron Bach dušni

i moralični stvarnik zadnjih žalostnih dogod. (Na galorijah i levici strašno ploskanje.)

Tudi Hermet-u ni prav, da se vlada razširjenju mestnih mej vstavlja, češ, da s tim kaže, da slovenstvo podpira. *)

Tirjatove česke deklaracije,

ktoro je podalo 81 českih poslancev predsedništvu doželnega zbora v Pragi, so tó-le:

1. Med najvišjo vladajočo rodbino Habsburg-lotringško in pa med političnim českim narodom je pravno razmerje, ktoro obé strani enako veže.

2. Zveza med deželami krome česke in drugimi avstrijskimi deželami je samo dinastična, to je: te dežele veže le vladajoča rodovina, ktora je vsem ena in ista, in zveza le toliko časa traja, dokler jim ostane dedna vladarska hiša ena in ista.

3. Pravno razmerje med deželami česke krome in najvišim vladarjem se more le spremeniti po pogodbi med českim kraljem in med političnim narodom českim, kteri (narod) pa mora biti redno in pravno-zavezno zastopán.

4. Kar bi storil zastopniški (repräsentativen) ali upraven (administrativen) zbor ali telo nečesko, nikakor ne more vezati dežele česke krome.

5. Pravice in dolžnosti, ktore izvirajo iz oktobrnega diploma ali februarnega patenta nimajo veljave niti za vse niti za posamezno.

6. Pogodba z Ogersko je pravno veljavna, kolikor ne soza niti za zdaj niti v prihodnje v pravico česke krome.

7. Določila 21. decembra 1867 so za dežele česke krome samo s silo postavljena (oktroirana) in so za česke dežele le nekaj obstoječega (djanskega, nepravnega.)

8. Pogodba s Česko se sme le sklepati po dogovorih z Nj. Veličanstvom in politično-zgodovinskim českim narodom.

9. Narodno zastopništvo mora biti obema narodom (českemu in nemškemu) pravično.

Kar se da roči velikanski in sljajen je bil v nedeljo 6. t. m. drugi slovenski tabor v Zavrču na Štajarskem. Ljudi se je zbralo čez 14 tisuč; bilo je prišlo tudi mnogo Čehov in Hrvatov; Sokolovcev iz Ljubljane je bilo 60. Vodil je zbor vrli dr. Vošnjak; govorniki so bili gg.: dr. Ploj, dr. Zarnik, dr. Razlag, dr. Vošnjak in Žuza.

Dopisi.

V Gorici. — Neki tukajšnji poštni uradnik se spodtika nad slovenskimi nadpisi na pismih, in grozi celo, da v prihodnje ne bo več prejemal takih pisem, na kterih se ne pridenejo slovenskim krajnim imenom tudi italijanska ali nemška.

Naj mi bo dovoljeno temu gospodu postaviti ta-le vprašanja:

1. Ali nima slovenski jezik na Goriškem enake pravice, kakor italijanski, in veče kakor nemški?

2. So li uradniki za ljudstvo, — ali je ljudstvo za uradnike?

3. C. k. ministerstvo za kupčijstvo in kmetijstvo je dalo tiskati l. 1866 „Topographisches Post-Lexikon des Österreichisch-Illyrischen Küstenlandes“; tu se nahajajo vsi slovenski kraji naše dežele do nar manjše vasice pravilno slovenski pisani. Je dalo li vis. ministerstvo sestaviti te bukve le za archive poštnih uradov, ali da jih imajo uradniki rabiti, kedar je treba? —

K zadnjemu naj pristavim še to, da mi Slovenci homo pisali naše kraje le kakor se zovejo, a nikdar kakor se psujejo. Y.

S Trnovega 8. septembra. Na dopis iz spodnje Tribune od 16. avgusta t. l. na strani 135, naj smem odgovoriti tole: Tam omenjeni vtopljeni človek je rojen v Lokovu od nezakonskih starišev; pred nekakimi 20 leti je prišel v sosesko Voglarji, in potemu

*) Stara jakó in vendar le smiraj naša basen vroku in pagnjelu pri potoku. Vr.

na Trnovo, kjer si je vse ta čas s krojaškim delom kruh služil. — Res je, da je bil v obče sirovega obnašanja, posebno pri mladih ljudeh; varok toma je bilo pa narveč to, da ni revož svoje žive dni pri čisti pameti bil, posebno zadnji 2 leti ne.

Premoženja ni imel nič. — Ime mu je Mihal Kučerin. Bog se ga usmili.

Petar Plesnicer,
c. k. gozdni varuh.

Črnlče, 7. septembra. Prihodnje vendimo, homo imeli, kakor smo se nadejali, prav dobro kapljico. To se že iz tega razvidi, ker je grozdje že zdaj tako zrelo, da, ko grozdek pozobilješ, se ti prsti sprijemljejo, kakor že zdavno ne tako.

Dasiravno letina nej nar boljib, bude vendar vino prav zdravo.

Tako vas vabimo vinski kupci, da se k nam potrudite; radi vam ustrezemo z dobro kapljico. Saj dobro veste, da donarcev potrebu jemo; zato vam cene ne prevzdignomo.

Domoljub črniški^o)

Domači novičar.

(Tabor na Goriškem). Pretekli ponedeljek 7. t. m. se je storilo, česar ni bilo moč opraviti 24. avgusta.

Poprejšnji osnovalni odbor je bil povabil primerno število rodo ljubov v čitavnico goriško. Prišlo je okoli 51 županov in družib voljakov iz vseh slov. krajev na Goriškem. Ob 10. uri se je pričelo ter prav redno, parlamentarno vršilo posvetovanje zastran voljenja odbora in sestavljenja programa. Odbor je izvoljen tak, da so v njem zastopani vel kraji goriški: Goro (Tominsko—Kanalnsko) Brda, Ipavsko, Kras in okolica Goriška.^o)

Program priobčimo, kedar bo dokončno določen. Kraj za tabor je tudi že odmenjem, (če odbor iz posebnih vzrokov drugače ne sklene), namreč Lijak (velika senožet pri Šempas poldrugo uro proti izhodu od Gorice poleg ljubljanske ceste). Odbor se bude zdaj sbajal, dokler ne bo vse v redu.

(Dokliška glavna šola pri čč. MM. Uršulinaricah v Gorici) je sklenila šolsko leto s slovesnim podolovanjem daril preteklo saboto 5. t. m. — V 5 razredih šteje ta šola 211 učenk. Pripravnistvo za učiteljice pa 7 pripravljank.

(„Slovenska Matica“). Došle so knjige za l. 1868. in sicer troje jih je: *Narodni koledar*, sporočilo in letopis. *Matica Slov.* za l. 1869; *Olikani Slovenec* in *Slovenski Štajer* 1. snopič. — Udom v Gorici pošlje poverjenik A. Marušič knjige na dom; udje iz okolice^o) in tisti, ki niso zdaj v Gorici, naj pošljejo po-nje; vsak prejemnik plača za vozniino in razpošiljanje knjig 4 solde. — Ob enem naznanjamo čč. g-g. udom v imenu odbora Maticinega, naj bi letne donesko v redu pošiljali, tisti, kteri so na dolgu, naj bi kmalu poslali svoj zastanek.

Borsni kurs 9. sept. Metall. 58:20; narodno posojilo 62:80; London 114:90; adžo srebra 112:75, cekini?

Loterijske številke. v Gradcu 9. t. m. 19, 45, 15, 66, 49.

*) Dopis od 2. t. m. ni pristojen za „Dom.“ Vr.
 **) Odborniki so: a.) iz Gorice gosp. dr. Tonkš, dr. Abram, Andrej Jeglič, Ernest Klavžar. b.) S Krasa: gosp. Jožef Živo iz Skopce, Ivan Nahergoj iz Proseka, Jožef Gruden iz Nabrežne, Jožef Trampuš iz Kostanjevice. c.) iz Ajdovke doline: gosp. Anton Rautja iz Skril, gosp. dr. Lavnc, gosp. Ivan Lucen. d.) iz gor: gosp. France Čarinja iz Cirkovca, France Kovarič iz St. Lucije, Jožef Valentincič iz Plavi, gosp. Mih. Kacafura iz Tomina, gosp. And. Zadaržič iz Kobariča, gosp. V. Stanic iz Bat. e.) iz okolice Goriške: gosp. France Kumar v Šempasu; gosp. And. Kacijandić v Podgori, gosp. Matija Doljak v Solkanu, gosp. I. Nanut v Standreži. f.) iz lrd: gosp. France Kerčevani, gosp. dr. Zigon, gosp. Jož. Mužič iz St. Martnega, gosp. Zucchiatti iz Medana.
 ***) G. Velikonja na sv. Gori dobi knjige pri poverjeniku v Gorici; gosp. Pat. Kobal-u, vikarju na Sedlu, dojdjo iz Borca. Vr.

Ustavnica. O. Fr. B. v A. Se nanna zdi primerno za „Dom.“